

Nemi különbségek a felsőoktatási hallgatók önkéntes munkájában

FÉNYES HAJNALKA

Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

Kutatásunkban a felsőoktatási hallgatók önkéntességének nemi különbségeit vizsgáljuk két adatbázis eredményei alapján. Napjainkban a felsőoktatási hallgatók körében egyre népszerűbb az önkéntes munka, és a tradicionális önkéntesség mellett megjelent az életrajzba beírható, munkatapasztalat-szerző önkéntesség is (Handy et al. 2010). Az önkéntesség segíti a diákok szakmai fejlődését, tanulmányi előrehaladását, fejleszti az életben szükséges készségeket (pl. munkára szocializál, és főleg az új típusú önkénteseknek később könnyebb az elhelyezkedés), valamint fejleszti az állampolgári tudatosságot és felelősségvállalást is, és ennyiben felsőoktatási eredményességi mutatónak is tekinthető (Astin, Sax 1998, Hesser 1995, Eyler – Giles – Braxton 1997, Mabry 1998).

Az önkéntesség nemi különbségeivel a felsőoktatásban kevesen foglalkoznak. Hazai felnőtt lakossági vizsgálatok (Bartal 2010) szerint általában nincs különbség nemenként az önkéntesség gyakoriságában, de a nők körében gyakoribb lehet a tradicionális önkéntes munka. Kimutatható az is, hogy a vallásosság növeli az önkéntes aktivitást (Fényes – Pusztai 2012), és mivel a felsőoktatási hallgatók között a nők a vallásosabbak, körükben gyakoribb lehet az önkéntesség is. Viszont a jobb társadalmi háttérűek is gyakrabban önkénteskednek a szakirodalom szerint (Bartal 2010) és mivel a felsőoktatási hallgatók körében éppen a fiúknak jobb a társadalmi háttér (lásd Fényes 2010), így a két hatás semlegesítheti egymást.

Czike és Kuti 2006-os eredményei szerint a felnőttek körében a feltételezésekkel ellentétben éppen a férfiak önkénteskedtek gyakrabban. A nők segítő attitűdje nemcsak az önkéntességükben jelenik meg, hanem a hagyományos nemi munkamegosztás következtében, a családban lévő feladataikban is. Kimutatható az is, hogy a nők és férfiak önkéntességének területi megoszlása jelentősen eltér. A nők jóval nagyobb arányban önkénteskednek a szociális vagy ahhoz köthető területeken (oktatás, egészségügy, adománygyűjtés), míg a férfiak nagyobb arányban töltenek be vezető tisztséget civil szervezetekben és pártokban. A férfiak és nők önkéntességének motivációi is különböznek. A nőkre jellemző a családi indíttatás, a segítség által okozott jó érzés, az önismeret fejlődése, a férfiakat pedig a megfelelő munkahely megtalálása vagy a környezet szebbé tétele vezérli inkább (Czike, Kuti 2006).

A KSH 2012-es adatai szerint (www.ksh.hu) nincs jelentős különbség az önkéntesség mértékében a férfiak és nők között. Kimutatható azonban, hogy a nők a szociális szférában, oktatásban, a fogyatékosok segítésében, egyházzal kapcsolatos tevékenységekben és adminisztratív területeken felülreprezentáltak, a férfiak pedig a ház körüli tevékenységekben, közbiztonságban, katasztrófaelhárításban, településfejlesztésben és környezetvédelemben. Újszerű jelenség,

hogy a nők a korábban tipikus férfias területeken (pl. civil szervezetek, pártok vezető tisztségeiben) utolérrik a férfiakat.

Elméleti háttér és hipotézisek

A felsőoktatási hallgatók önkéntes munkája viszonylag új jelenség Közép-Kelet-Európában. Az önkéntes tevékenység közös elemei: a nem kötelező jelleg, az, hogy mások (egyének, szervezetek vagy az egész társadalom) érdekében történik, nem fizetett tevékenység és általában szervezett keretek között folyik (Wilson 2000, Chaan – Amroffell 1994, Handy et al. 2010, Dekker – Halman 2003).

Az önkéntesség motivációi lehetnek altruista, instrumentális (egoista) és vegyes motivációk. A tradicionális önkéntesség altruista motivációkra épül (jó másokon segíteni), és fontos benne a szociális interakció és a közösség. A modern önkéntesség motivációi között találjuk a karrierépítést, a személyes és szakmai fejlődés igényét, a szabadidő hasznos eltöltésének, a kapcsolatépítésnek és a munkatapasztalat szerzésének szándékát (Perpék 2012, Czike – Kuti 2006).

A felsőoktatási hallgatók körében népszerű az életrajzba beírható, munkatapasztalat-szerző önkéntesség. Ennél a típusnál a fiatalok az önkéntességgel szerzett kulturális és kapcsolati tőkét később (a munkavállaláskor) anyagi tőkévé konvertálják. Azokban az országokban (pl. USA, Kanada), ahol az önkéntesség erős pozitív jelzés a munkáltatók felé, egyre több fiatal lesz önkéntes (Handy et al. 2010). Emellett Inglehart (2003) eredményei szerint az önkéntesség napjainkban nem csökken, ugyanakkor a fiatalok új, rugalmasabb, kevésbé állandó szervezeti keretek között végeznek önkéntes tevékenységet (például karitatív és sport szervezetekben).

A közép-európai országokban az új típusú önkéntességet viszonylag kevesen vizsgálták. Stefanescu és Osvat (2011) a Nagyváradai Állami Egyetem szociális területen tanuló hallgatói körében végzett kismintás vizsgálatában a fiatalok önkéntességének motivációit két csoportba sorolta. Az önérdekű, szakmai tapasztalatszerző motivációk (pl. kapcsolatépítés, hasonló érdeklődésű körűekkel való találkozás, a szabadidő hasznos eltöltése, sport és kulturális aktivitások tanulása és végzése, információszerzés, készségfejlesztés, könnyebb munkához jutás) és az altruista motivációk (hogy hasznos legyen a társadalomnak, másokért cselekszik, a saját és mások jogainak és érdekeinek védelme). Eredményeik szerint Romániában az új típusú motivációk gyakrabban fordultak elő, azaz fontos volt a diákok számára a szakmai tudás- és tapasztalatszerzés, a kapcsolatépítés és a szervezet jobb megismerése, míg a régi típusú motivációk kevésbé voltak jellemzőek rájuk (Stefanescu – Osvat 2011).

Számos nemzetközi kutatás kimutatta, hogy a társadalmi-demográfiai háttérváltozók kevésbé hatnak az önkéntesség előfordulására, mint a vallásosság vagy az értékek. Bartal (2010) eredményei szerint Magyarországon a felnőtt lakosság körében a vallásosság növelte az önkéntesség gyakoriságát. Voicu és Voicu (2003) romániai adatai szerint pedig a vallásos közösséghez tartozás növelte elsősorban az önkéntességet és nem a személyes vallásgyakorlat (pl. a rendszeres imádkozás).

Hipotézisünk szerint a felsőoktatásban tanuló nők és férfiak hasonló arányban végeznek önkéntes munkát tanulmányaik alatt. (Ez az eredmény kissé módosulhat, ha figyelembe vesszük regressziós modelljeinkben a társadalmi háttér és a vallásosság különbségeit is a változók lépcsőzetes bevonása során.) Második hipotézisünk szerint a hallgatóknak körében gyakoribb lehet a tradicionális típusú önkéntesség, a férfiakra pedig inkább az új típusú önkéntesség a jellemző.

Adatok és kutatási módszerek

Kutatásunkban egy 2010-es és egy 2012-es adatbázis adatait használtuk fel. Az első a Campus-lét kutatás (OTKA, K-818585) online kérdőíves adatbázisa. Az adatfelvétel a Debreceni Egyetem nappali tagozatos hallgatói körében zajlott 2010-ben. A súlyozott adatbázist használtuk (N=2384), mely nemek és karok szerint reprezentatív. A 2012-es adatok a HERD („Higher Education for Social Cohesion Cooperative Research and Development in a Cross-border Area” – HURO/0901/253/2.2.2.) kutatásból származnak, mely a „partiumi” történelmi régióban zajlott. A minta karok és intézmények szerint reprezentatív, mi csak a magyarországi almintával dolgozunk (N=1295).

Vizsgálatunkban egyszerű megoszlásokat, keresztábrákat, logisztikus regressziókat és klaszterelemzést futtatunk az SPSS program segítségével.

Eredmények 2010

Korábbi kutatásainkban látható volt, hogy a felsőoktatásban tanuló nőknél szignifikánsan gyakoribb munkamotiváció volt a társadalmilag hasznos munka végzése és a másokon segítség (Fényes 2010). Ennek ellenére a rendszeres önkéntes munkában alig látható különbség nemek szerint 2005-ben és 2010-ben.

1. táblázat. A hallgatók munkavégzése az egyetemi évek alatt nemenként, 2005-ben és 2010-ben (%)¹

	2005		2010	
	Fiúk	Lányok	Fiúk	Lányok
Rendszeres fizetett munka	16,5	11,2	11,2	10,5
Alkalomszerű	33,3	31,2	44,6	38,8
Nem fizetett munka	3,3	2,3	7,1	7,0
Nem dolgozott	46,9	55,3	37,1	43,8

¹ A 2010-es adatok a Campus-lét kutatásból származnak (csak a Debreceni Egyetem hallgatói), a 2005-ös adatok pedig a „Regionális egyetem” kutatásból, ahol a partiumi régió felsőoktatási hallgatóit kérdezték le.

Az eredmények szignifikánsan különböztek nemenként mindkét évben (a Chi-négyzetpróba szerint)

Kimutatható, hogy a rendszeres önkéntes munkát végzők aránya több mint kétszeresére nőtt 2005 és 2010 között, de nemenként alig volt különbség a két adatfelvétel során. Az is látható, hogy a rendszeres önkéntesség viszonylag kis arányban jellemző a diákokra. 2010-es kutatásunkban rákérdeztünk a rendszeres és alkalmi önkéntesek együttes arányára is. Az évente vagy gyakrabban önkénteskedők aránya 26% volt a Debreceni Egyetemen, ami már valamivel magasabb érték.

A továbbiakban az önkéntességre ható tényezőket vizsgáljuk egy regressziós modell keretében, ahol a függő változó az önkéntes munka gyakorisága (0: soha nem volt önkéntes tanulmányai alatt, 1: az alkalmi és rendszeres önkéntes). Ebben a tanulmányban a hatótényezők közül elsősorban a nemi különbségekre koncentrálnak.

2. táblázat. Logisztikus regressziós modell eredményei az önkéntesség előfordulására (az értékváltozók közül csak a szignifikáns hatásokat tüntettük fel) (2010)

	Exp(B)	Sig.
Nem	0,94	0,64
Életkor	0,99	0,78
Apa iskolai végzettsége ²	0,95	0,08
Anya iskolai végzettsége	1,06	0,03
A diák anyagi helyzete ³	1,11	0,00
Településtípus ⁴	0,81	0,07
Vallásosság ⁵	1,47	0,00
Anyagi jólét	0,79	0,00
Boldogság	1,86	0,00
Igaz barátság	1,38	0,01
Élvezetes élet	0,76	0,01
Segítőkészség, másokért cselekvés	1,35	0,00
Szeretetteljes, ragaszkodó, gyöngéd	0,79	0,03

-2*Loglikelihood csökkenése: 6,8%. A hatások szignifikánsak, ha a szign < 0,05.

Hipotézisünkkel összhangban, adataink szerint, ha a társadalmi háttér, a vallás és az értékváltozókat is bevonjuk, nem mutatható szignifikáns különbség a férfi és női hallgatók között az önkéntesség esélyében. Látható az is, hogy az anyák magasabb iskolázottsága, a diák jobb

² Az apa és az anya iskolai végzettségét elvégzett osztályok számával mértük.

³ A diák anyagi helyzetét a tartós fogyasztási cikkek számával mértük.

⁴ Értékei: város vagy falu.

⁵ Értékei: vallásos (a maga módján, vagy egyházasan), vagy nem vallásos.

anyagi helyzete és a diák vallásossága növelte az önkéntesség esélyét, emellett az értékváltozók egy része szintén növeli, más része viszont csökkenti az önkéntesség esélyét. Itt tehát a nők nagyobb vallásosságának és a felsőoktatásban tanuló férfiak jobb társadalmi háttérének hatása feltehetőleg semlegesítette egymást az önkéntesség vonatkozásában.

3. táblázat. A diákok részvétele egyetemi szervezetekben, 2010-ben, nemenként szignifikáns különbségek (%)

	Férfiak	Nők	
Sportegyesület, klub	19,8	8,2	Férfiak inkább szeretnének
Kulturális csoport	9,3	8,6	Nők inkább szeretnének
Ifjúsági diákszervezet	6,0	5,6	Nők inkább szeretnének
Extrém sportot űző csoport	4,1	1,2	Férfiak inkább szeretnének
Civil szervezet	3,9	2,9	Nők inkább szeretnének
Természet-, állat- és környezetvédelem	3,5	2,8	Nők inkább szeretnének
Politikai szervezet, párt	3,2	1,3	Férfiak inkább szeretnének
Segítő szolgálat, karitatív munka	3,9	7	
Önkéntes szervezet, csoport	4,1	6,3	Nők inkább szeretnének
Lelki és szociális problémák szervezete	1,1	1,5	Nők inkább szeretnének

Az egyetemi szervezetekben való részvétel utalhat esetleges önkéntes munkavégzésre is. A harmadik táblázatból látható, hogy a lányokra inkább a tradicionális önkéntesség a jellemző (segítő szolgálat, karitatív munka, önkéntes szervezeti tagság). A fiúk körében pedig viszonylag népszerű a sport és a kultúra, de a civil szervezetekben, természetvédő csoportokban, politikai szervezetekben is gyakrabban vesznek részt. Az adatok alapján feltehetőleg a nőkre inkább a tradicionális önkéntes munka, míg a férfiakra inkább az elméleti részben bemutatott új típusú önkéntesség lesz a jellemző.

A következőkben az önkéntesség kari különbségeit vizsgáljuk.

4. táblázat. Az önkéntes munkavégzés gyakorisága karonként a Debreceni Egyetemen (%)
(2010, Campus-lét adatbázis)

	Önkéntes munkát		N
	végez	nem végez	
Állam- és Jogtudományi Kar	22,1	77,9	163
Általános Orvostudományi Kar	29,3	70,7	205
Bölcsészettudományi Kar	29,8	70,2	349
Egészségügyi Kar	33,0	67,0	97
Fogorvostudományi Kar	18,7	81,3	32
Gazdálkodástudományi és Vidékfejlesztési Kar	18,9	81,1	217
Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar	44,0	56,0	50
Gyógyszerésztudományi Kar	33,3	66,7	39
Informatikai Kar	19,6	80,4	214
Közgazdaság- és Gazdaságtudományi Kar	24,5	75,5	147

	Önkéntes munkát		N
	végez	nem végez	
Műszaki Kar	24,1	75,9	249
Népegészségügyi Kar	25,0	75,0	56
Természettudományi és Technológiai Kar	24,2	75,8	367
Zeneművészeti Kar	29,2	70,8	24
Összesen	26,1	73,9	2375

A kar és az önkéntes munkavégzés összefüggése szignifikáns a Chi-négyzet próba adatai szerint.

A negyedik táblázat szerint jóval az átlag feletti önkéntességarány jellemzi a gyermeknevelési és felnőttképzési (Hajdúböszörmény), egészségügyi, bölcsészettudományi, orvosi, zeneművészeti, mezőgazdasági, élelmiszer-tudományi és környezetgazdálkodási, és a gyógyszerészeti kar hallgatóit. Jóval az átlag alatti önkéntesség figyelhető meg az informatikai, agrár, fogorvosi és jogi karokon. Végül átlagos önkéntesség jellemző a közgazdasági, műszaki, népegészségügyi és a természettudományi karokon.

Látható, hogy a tradicionális férfias képzési területeken (műszaki, TTK, informatika) átlagos vagy átlag alatti az önkéntesség. A tradicionális segítő (nőtöbbségű) szakmáknál (óvónő, egészségügyi, orvosi, gyógyszerészeti) viszont átlag feletti az önkéntesség. Azonban korábbi eredményeink szerint nemeként nem volt különbség az önkéntességben. Ennek hátterében az állhat, hogy a „nőtöbbségű” karokon mind a nők, mind a férfiak gyakrabban önkénteskednek (a férfiak „elnőiesednek”, vagy eleve a „nőies” férfiak tanulnak itt), míg a férfitöbbségű karokon tanuló nők is kevésbé önkénteskednek, azaz ebben a vonatkozásban „elférfiasodnak”.

Eredmények 2012

2012-es adataink szerint sincs szignifikáns különbség a férfiak és nők között az önkéntességben (a feltett kérdés az volt, hogy volt-e önkéntes az egyetemi tanulmányai során), pedig az elméleti részben láthattuk, hogy a vallásosság növeli az önkéntesség előfordulását és a nők gyakoribb közösségi vallásgyakorlók (lásd az 5. és 6. táblázatot). Ezt a hatást azonban semlegesítheti, hogy a felsőoktatásban tanuló férfiaknak jobb a társadalmi háttere, és általában a jobb háttérű diákok önkénteskednek gyakrabban.⁶

⁶ Érdekes eredmény, hogy a 2012-es magyar almintában az egyetemi tanulmányaik alatt valaha önkéntesek aránya kisebb (20%), mint 2010-ben (ekkor a Debreceni Egyetemen az alkalmi és rendszeres önkéntesek együttes aránya 26% volt). Az eredmény hátterében reményeink szerint nem az önkéntesség népszerűségének csökkenése, hanem az eltérő kérdésfeltevés, illetve az állhat, hogy a két lekérdezés során a diákok mit értettek önkéntesség alatt. Ennek kiderítésére kvalitatív interjú vizsgálatokat tervezünk a továbbiak során.

5. táblázat. Az önkéntesség előfordulása nemek szerint (HERD 2012)

	Férfiak	Nők
Önkéntes volt	20,4%	21%
Nem volt önkéntes	79,6%	79%
Összesen	382	818

Chi-négyzet nem szignifikáns.

6. táblázat. A vallásos önbesorolás nemek szerint (HERD 2012)

	Férfiak	Nők
Egyházas	10,4%	13,1%
Maga módján	40,7%	45,8%
Nem tudja	9,9%	8%
Nem vallásos	25%	27,2%
Explicite nem vall.	14%	6%
Összesen	364	804

Chi-négyzet*** szignifikáns

A továbbiakban az önkéntesség nemi különbségeit vizsgáljuk most már egy regressziós modell keretében, hogy több változó együttes hatását is vizsgálni tudjuk. A függő változó: végzett-e önkéntes tevékenységet a hallgató tanulmányai során, a magyarázó változók pedig a diák neme, a társadalmi háttér (több változó a diák kulturális és anyagi hátterére) és végül a vallásosság (külön az egyházas és a maga módján vallásos változó). A magyarázó változókat négy lépésben vontuk be, hogy láthassuk az interakciós hatásokat is.

7. táblázat. Logisztikus regressziós modellek az önkéntesség előfordulására, lépcsőzetesen bevonva a változókat⁷ (N=1295, HERD 2012)

	Exp(B)	Exp (B)	Exp (B)	Exp (B)
Nem	NS	NS	NS	NS
Apaisk		NS	NS	NS
Anyaisk		NS	NS	NS
Apaolv		NS	NS	NS
AnyaoLv		1,64**	1,7**	1,66**
Anyprobl (1 igen)			NS	NS

⁷ Függő változó: volt-e önkéntes egyetemi éve alatt, vagy nem. Magyarázó változóink: nem (1: férfi, 0: nő), apaisk és anyaisk (a szülők elvégzett osztályainak száma), apaolv, anyaoLv (1: rendszeresen olvas a szülő, 0: nem), anyprobl (1: vannak anyagi problémák a családban, 0: nincsenek), szülőindex, gyerekindex (tartós fogyasztási cikkekkel való rendelkezés indexe a szülők és a diákok körében 1–10), nyaralás (1: jár nyaralni a család, 0: nem), szubanyag (az adott országban átlagos családhoz mért anyagi helyzet 1–10), teltip (1: város, 0: község), egyházas (1: a vallásos önbesorolás szerint az egyház tanításait követi, 0: nem), mmvall (1: a vallásos önbesorolás szerint maga módján vallásos, 0: nem).

	Exp(B)	Exp (B)	Exp (B)	Exp (B)
Szülőindex			NS	NS
Diákindex			NS	NS
Nyaralás			NS	NS
Szubanyagi			NS	NS
Teltip			NS	NS
Egyházas				2,35***
Mmvall				NS
R^2_L	0%	1,1%	2,1%	3,3%

R^2_L jelöli a modell illeszkedését (-2LL csökkenését százalékban). Exp (B) értékek mellett tüntettük fel a Wald statisztika szignifikanciáját, *** jelöli a 0,000 alatti, ** a 0,001 és 0,01 közötti, * jelöli a 0,01 és 0,05 közötti szignifikanciát.

Legfontosabb eredményünk, hogy a diákok neme nem hat az önkéntességre a többi magyarázó változó bevonása előtt és után sem. A sokat olvasó anyák, illetve az egyházas vallásosság viszont növeli az önkéntesség esélyét. Fényes (2010) kutatásaiból tudjuk, hogy a felsőoktatásba a férfiak jobb háttérrel érkeznek, ami éppen körükben növelheti az önkéntesség esélyét, viszont a lányok közt több az egyházasan vallásos (lásd a 6. táblázatot), ami éppen a lányok önkéntességének esélyét növelheti. A magyarázó változók lépcsőzetes bevonásával azonban a nem hatása végig nem volt szignifikáns, pedig a társadalmi háttérváltozók bevonása után a lányok előnyére számítottunk, a vallásosság változóinak bevonása után pedig arra, hogy csökkenni fog, vagy el fog tűnni a lányok előnye.

A 2012-es kérdőívben rákérdeztünk arra is, ha volt valaki önkéntes tanulmányai alatt, mi motiválta (hat válaszlehetőség közül választhattak az önkéntesek, és több választ is megjelölhettek). A motivációk alapján klaszterelemzést végeztünk az SPSS program segítségével.

8. táblázat. Klaszter középpontok (K-means clusters) az önkéntesség motivációi alapján (1: igen 2: nem) (csak akik önkénteskedtek a teljes HERD-mintában N=775), 2012

	Klaszterek		
	Mix	trad	Mix2
Életrajzba beírható	1,00	1,89	2,00
Munkatapasztalat	1,03	1,65	1,05
Barátok, ismerősök szerzése	1,05	1,81	1,01
Másokon segíteni	1,09	1,22	1,05
Szabadidő hasznos eltöltése	1,24	1,53	1,30
Nyelvtanulás	1,35	1,93	1,46
N	259	220	296

Az első klaszterben az összes felsorolt motiváció fontos volt (mix), a második klaszterben csak a segítsek másokon motiváció, így ez a tradicionális önkéntes csoport, és végül a harmadik klaszterben az életrajzba beírhatóságon kívül az összes motiváció fontos volt (mix2). A három klaszterben az önkéntesek viszonylag egyenletesen helyezkednek el, bár csak 220-an voltak a tisztán tradicionális önkéntesek (a többiek motivációja vegyes volt). Látható az is, hogy a másokon való segítség az összes önkéntesnek fontos volt, tehát tisztán új típusú önkénteseket nem találtunk.

A továbbiakban kíváncsiak voltunk, vajon a lányokra jellemző-e inkább a tisztán tradicionális önkéntesség (2. klaszter), vagy éppen sincs nemi különbség.

9. táblázat. Az önkéntesség motivációinak eltérése a nők és férfiak között, csak a magyar önkéntesek almintája. (HERD 2012, N= 250)

	Mix	Trad	Mix2	Összesen
Nők	30,2%	33,1%	36,6%	172
Férfiak	21,8%	34,6%	43,6%	78

Chi-négyzet NS

Adataink szerint a nemek aránya nem tért el szignifikánsan a három klaszterben, sőt a tisztán tradicionális motívumok (2. klaszter) a férfiaknál árnyalatnyit gyakoribbak, hipotézisünk tehát nem igazolódott.

Összegzés

2005-ös kutatásunk szerint a nőknél szignifikánsan gyakoribb munkamotiváció a társadalmilag hasznos munka végzése és a másokon segítség. A 2010-es Campus-lét kutatás eredményei szerint az is kimutatható, hogy a rendszeres segítő szolgálat (karitatív munka) és önkéntes csoporttagság szignifikánsan gyakoribb a lányoknál. Emellett 2010-ben a tradicionális férfias képzési területeken (műszaki, TTK, informatika) átlagos vagy átlag alatti az önkéntesség, viszont a tradicionális segítő szakmáknál, ahol nőtöbbség van (óvónő, egészségügyi, orvosi, gyógyszerészeti) átlag feletti az önkéntesség. A szakirodalom és a mi kutatásunk eredményei szerint is azonban az önkéntesség nem gyakoribb a nők körében. 2010-es és 2012-es kutatás logisztikus regressziós modelljeink alapján a nem hatása nem szignifikáns a társadalmi háttér és a vallásosság bevonása előtt és után sem, ami összhangban van hipotézisünkkel. A 2012-es kutatásunkban rákérdeztünk az önkéntesség okaira is. Hipotézisünkkel szemben a nemek aránya nem tért el szignifikánsan az önkéntesség motivációi alapján képzett klaszterekben. A lányokra is inkább a vegyes motivációk voltak a jellemzők, a tisztán tradicionális motiváció (a másokon segítség) mellett más szempontok (pl. a munkatapasztalat-szerzés) is szerepet játszottak önkéntes munkavégzésük során, talán fiatal koruk miatt. Emellett fontos eredmény, hogy tisztán új típusú motivációs csoport nem volt a diákok körében (ahol a fiúk túlsúlyát vártuk volna), a másokon való segítség az összes önkéntesnek fontos volt.

Irodalom

- Astin, Alexander – Sax, Linda (1998): How Undergraduates Are Affected by Service participation. *Journal of College Student Development* Vol. 39, No 3. 251–263.
- Bartal Anna Mária (2010): Élnek köztünk boldog emberek is... – a magyar önkéntesek és nem-önkéntesek jellemzői a 2008. évi Európai Értékrend Vizsgálat tükrében. In: Rosta Gergely – Tomka Miklós (szerk.): *Mit értékelnek a magyarok? Az Európai Értékrend Vizsgálat 2008. évi magyar eredményei.* Budapest, OCIPE Magyarország, Faludi Ferenc Akadémia, 143–186.
- Cnaan, Ram – Amroffell, Laura (1994): Mapping Volunteer Activity. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 23 (4): 335–351.
- Czike Klára – Kuti Éva (2006): *Önkéntesség, jótekonyság és társadalmi integráció.* Budapest, Nonprofit Kutatócsoport Egyesület, Önkéntes Központ Alapítvány
- Dekker, Paul – Halman, Loek (ed.) (2003): *The Values of Volunteering. Cross-Cultural Perspectives,* Kluwer Academic/Plenum Publishers, New York, Boston, Dordrecht, London, Moscow
- Eyler, Janet – Giles Dwight – Braxton, John (1997): The impact of service-learning on college students. *Michigan Journal of Community Service Learning*, 4: 5–15.
- Fényes Hajnalka (2010): *A nemi sajátosságok különbségének vizsgálata az oktatásban. A nők hátrányainak felszámolódása?* Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen
- Fényes, Hajnalka – Pusztai, Gabriella (2012): Religiosity and Volunteering among Higher Education Students in the Partium Region. In: Györgyi Zoltán – Nagy Zoltán (eds.): *Students in a Cross-Border Region. Higher Education for Regional Social Cohesion.* Nagyvárad (Oradea, Románia) University of Oradea Press, 147–167.
- Handy, Femida – Cnaan, Ram – Hustinx, Lesley – Kang, Chulhee – Brudney, Jeffrey – Haski-Leventhal, Debbie – Holmes, Kristen – Meijs, Lucas – Pessi, Anne Birgitta – Ranade, Bhagyashree – Yamauchi, Naoto – Zrinscak, Sinisa (2010): *A Cross-Cultural Examination of Student Volunteering: Is It All About Résumé Building?* *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 3: 498–523.
- Hesser, Garry (1995). Faculty assessment of student learning: Outcomes attributed to service-learning and evidence of changes in faculty attitudes about experiential education. *Michigan Journal of Community Service Learning*, 2: 33–42.
- Inglehart, Ronald (2003): Modernization and Volunteering. In Dekker, Paul – Halman, Loek (eds.): *The Values of Volunteering. Cross-Cultural Perspectives.* New York, Boston, Dordrecht, London, Moscow, Kluwer Academic/Plenum Publishers. 55–70.
- Mabry, Beth (1998). Pedagogical variations in service learning and student outcomes: How time, contact and reflection matter. *Michigan Journal of Community Service Learning*, 5: 32–47.

www.metszetek.unideb.hu

- Perpék, Éva (2012): Formal and informal Volunteering in Hungary, Similarities and Differences. *Corvinus Journal of Sociology and Social Policy* 1. 59–80.
- Stefanescu, Florica – Osvat, Claudia (2011): Volunteer Landmarks among College Students. *The Yearbook of the „Gh. Zane” Institute of Economic Reserches*. 01/2011, 20 (2): 139–149.
- Voicu, Malina – Voicu, Bodgan (2003): Volunteering in Romania: A Rara Avis. In: Dekker, Paul – Halman, Loek (2003) (ed.): *The Values of Volunteering. Cross-Cultural Perspectives*, Kluwer Academic/Plenum Publishers, New York, Boston, Dordrecht, London, Moscow. 143–160.
- Wilson, John (2000): Volunteering. *Annual Review of Sociology*, 26: 215–240.